СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 18. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 24. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 18. Jersey City, N. J., Tuesday, January 24, 1928. THREE CENTS.

ГЮЗ БОРОНИТЬ ПОЛІТИКИ В НІКАРАҐВІ

МЕКСИКО ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ГАВАНА, Куба, 23. січня. — Голова американської делеґації на Пан-Американський Конґрес Гюз виступив тут на банкеті торговельної палати з промовою, в якій між иншими діткнувся справи відношення Злучених Держав до держав латинської Америки, а спеціяльно Нікараґви.

Гюз говорив, що Злучені Держави руководяться тільки інтересами мира та приязни, та що вони не думають оставати на все в Нікараґві. На доказ своїх приязних намірів він показував на Кубу й Санто Домінґо.

Мексиканські делеґати зробили несподіваю крок, звернений проти американського уряду. Вони запропонували, щоби директором Пан-Американської Юнії не був усе представник Злучених Держав, але за порядком представники всіх американських держав.

БОРА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИРАЗНОГО СТАНОВИЩА СУПРОТИ НІКАРАҐВИ.

НЕВДОВОЛЕННЯ З МОВЧАНКИ КУЛИДЖА.

ВАШИНҐТОН, 22. січня. — Сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, виступив публично з домаганєм, щоби Злучені Держави не збували на далі мовчанкою нікараґванської інтервенції, як се доси робить Кулидж, але заявили публично, які політики хочуть Злучені Держави придержуватися в сій справі.

Сенатора Бору піддержують поступові сенатори. Вони постановили довести доконечно до дебати над справою Нікараґви.

СМЕРТЬ БУДІВНИЧОГО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ.

ГЕНЕРАЛ ГОТАЛЗ ПОМЕР У 70. РОЦІ ЖИТТЯ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Вчора помер тут Джордж Вашинґтон Готалз, ґенерал американської армії, відомий з того, що він був комендантом будови Панамського Каналу.

Він мав при смерти 70 літ. Походив він з бідної родини. Вчився в публичних школах міста Ню Йорку, відтак інжинєрії в військовій школі в Вест Пойнт. Він узяв на себе будувати Панамський Канал, коли всі вже вважали се діло неможливим. Відзначався незвичайно великим організаторським талантом.

БОРА ПРОТИ БУДОВИ ВЕЛИКОЇ ФЛЬОТИ.

НАЗИВАЄ ПЛЯН ВИЛБЕРА „ЧИСТИМ БОЖЕВІЛЛЄМ".

ВАШИНҐТОН, 22. січня.—Сенатор Бора виступив з публичною заявою проти пляну секретаря фльоти Вилбера будувати велику воєнну фльоту коштом річного видатку в сумі 750 міліонів долярів.

Бора назвав сей плян чистим божевіллєм, яке мусить означати війну. Він кличе всіх сенаторів, яким дорогий мир між Америкою та державами світа, щоби вони звалили плян Вилбера.

НОВИЙ ТУНЕЛЬ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — На цілий рік перед означеним часом покінчено тунель під Іст Ривером на 53-ій вулиці, який лучить Мангетен з дільницею Квінс.

Кошта тунелю виносять коло 20 міліонів долярів. Тунельом буде переїзджати собвей.

СИЛЬНИЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ТОК НЕ УБИВ НА СМЕРТЬ ХЛОПЦЯ.

ХЛОПЕЦЬ, ЧЕРЕЗ ЯКОГО ТІЛО ПЕРЕЙШОВ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ТОК О СИЛІ 5000 ВОЛЬТ, ПРИВЕРНЕНИЙ ДО ЖИТТЯ.

МЕҐНОЛІЯ, Н. Дж., 22. січня. — Що електричний ток не вбиває, але тільки приголомшує людей, показалося саме з події, яка лучилася у Меґнолії в минулу суботу в ночі. В часі пожару стайні фармера Бозарта велике горячо спричинило розтоплення електричного дроту, яким переходив електричний ток о силі 5000 вольт. Один конець наелектризованого дроту діткнувся тіла 18-літного хлопця М. Й. Гинча, що стоячи під деревом, придивлявся пожарови. Сейчас по діткненню дротом тіла хлопця, відкинуло ним на яких 20 кроків від місця, де стояв. Товпа, що стояла недалеко, побачила нерушаючеся тіло хлопця й була переконана, що він умер.

Електромеханік Вилієм Даддс, що бачив цілу сю подію, приступив до хлопця й разом з иншими людьми почав застосовувати штучне віддихання, щоби привести хлопця до життя. По 30 мінутах серце хлопця почало бити, а по годині прикликаний др. Лайонс сконстатував цілком правильне биття серця хлопця. Опісля підскочив на ноги позірно мертвий хлопець й почав шаліти неначе божевільний. Згодом трохи успокоївся й тоді лікар забрав його в авті домів. Лікар заявив, що приголомшений електричним током хлопець прийде небаром до себе й буде цілком здоровий.

СКРІПЛЕННЯ НАГЛЯДУ НАД КАНАДІЙСЬКОЮ ГРАНИЦЕЮ.

ВАШИНҐТОН. — Міністерство праці видало заяву, що тепер щораз менше нелеґальних переkрадається з Мексику до Злучених Держав. У послідній часі зліквідовано кілька орґанізацій, що занимались перевозом нелеґальних і арештовано много чужинців, які перекрались до Тексасу й Ню Мексику.

Тепер постановлено звернути бачнішу увагу на Дітройт і Бофало, через які то місця перекрадаються ще нелеґальні.

Одначе в тих місцевостях довлення тих, що перекрадаються, облекшується тим, що там близько границі є богато пустих, рівних площ, на яких легко розмістити патрулі для нагляду за нелеґальними.

НАЙШЛИ МОГИЛИ ОСНОВАТЕЛІВ СЕКТИ МОРМОНІВ.

ШИКАҐО. — У місті Нову відкрили могили основателів секти мормонів — братів Йосифа і Хайрема Смитів. Об. Смити, коли ім не повелося в стейтах Ню Йорку й Юта, прибули в 1844 до Ілиной. Йосифа Смита вибрано мейором міста Нову. Тоді почали обібрaття проповідувати свою науку про многоженство.

На приказ з муніципально ради арештовано обох братів а їх друкарню знищено.

Мимо сильної охорони вязниці, товпа противників їх секти вдерлася до неї й вбила обох братів дня 24. червня 1844 року.

Жінка Йосифа урядила його удаваний похорон, положивши до домовини каміння. В дійсности тіла обох братів поховано потай, у нікому незвісним місці. Доперва недавно відкрито їх могили при оглядинах одного заваленого дому.

Їх тіла поховають тепер у мурованім гробі, якого вибудування взяла на себе місцева ґромада.

В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК.

Від анґлійської Академії Наук одержала Українська Академія Наук листа, в якому підкреслюється великий інтерес анґлійських учених до Української Академії Наук. Анґлійська Академія пропонує запровадити взаїмний науковий звязок. Одночасно анґлійська академія надіслала привитання академикові Багалієві з нагоди його ювилею.

Українська Академія Наук останніми часами навязала обмін матеріялами з кількома японськими науковими закладами, зокрема з токійським університетом. Цими днями Укр. Академія Наук одержала велику скількість нових книжок з Японії з ріжних галузей науки.

ВРАТУВАЛИ ЖИТТЯ СОВІТСЬКОГО КОНСУЛЯ.

ПЕКІН. — Показується тепер, що життя совітського консуля в Кантоні вратувала лише інтервенція американського й анґлійського консуля. Віцеконсуля, як звісно, убили кантонські націоналісти.

ДУХОБОРИ НЕ ХОЧУТЬ ВЕРТАТИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

МОСКВА, 20. січня. — В Москві одержано вістки з Канади про те, що канадійські духобори відмовились вертати до Совітського Союза.

Большевики вислали недавно до Канади приятеля Толстого, письменника П. Бірюкова, щоби намовляв духоборів до повороту до Совітського Союза. Більшість духоборів відмовилася вертати, так, що з Бірюковом вернеться лише около 1000 канадійських духоборів.

НОВИЙ РОБІТНИЧИЙ ЗАКОН У ТУРЕЧЧИНІ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ. — В Туреччині видано новий закон, який управильнює взаємини між робітниками і роботодавцями. Закон сей торкається лише робітників у промислових заведеннях, які мають бодай 15 робітників. Инші робітники, а передовсім рільні робітники, не підпадають під той закон. День праці установлено на 10 один, бо в деяких краях, передовсім у південній Туреччині праця тревае від 8. рано до 10-ої вечір, з одногодинною перервою в полудне. Новий закон забороняє приймати до праці дітий низше 12 літ. Робітники, які працювали найменьше три місяці, мають право до 14-денної відпустки. Роботодавці мусять дбати про здоровий стан робітників, мусять платити за час недуги робітника через 14 днів повну платню, а пізніше аж до його виздоровлення половину. Коли робітник помре, роботодавець поносить кошти похорону і мусить виплатити останій родині 600 разів стільки, скільки виносила денна платня робітника. Для поліпшення долі робітників опрацюється і закон про соціяльне обезпечення.

АРЕШТОВАНО 22 УГОРСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

БУДАПЕШТ, Угорщина, 20. січня. — Арештовано тут 22 комуністів, яких обжалувано за спробу ширення комуністичної пропаганди в Угорщині. Поліція арештувала їх в часі наїзду на комуністичну кватиру, під закидом заговору в ціли повалення істнуючого ладу.

ПРОТИ НАВЧАННЯ ТЕОРІЇ ЕВОЛЮЦІЇ.

ФРАНКФУРТ, Кентоки. — В тутешній стейтовій леґіслятурі внесено законопроект, яким забороняється вчити в школах теорії еволюції (розвою). За нарушення сього закона предвиджується кару 100 до 500 долярів.

РАК СТАНЕТЬСЯ НЕБАРОМ ВИЛІЧИМОЮ НЕДУГОЮ.

БАЛТІМОР. — Доктор Майо, звісний американський лікар, заявив, що недуга рака станеться небаром вилічимою недугою. Він переводив досліди на щурах, яких удалося забезпечити проти сеї недуги.

СНІЖНІ ЗАВІЇ НА КРИМІ.

КИЇВ, 20. січня. — У Севастополі панують тепер страшні сніжні завії. Великі сніги покрили ціле побережжє острова. Такої острої зими не було на Криму вже від многих літ.

Між мешканцями острова, що недавно потерпіли дуже від землетрусу, панує велика біда.

УВІЛЬНЕННЯ ТРОХ З ПЯТЬОХ ОБЖАЛУВАНИХ О ЗБОМБАРДОВАННЯ СУДУ.

Судя Тейлор увільнив трох обжалуваних.

Судя заявив, що проти них нема доказів, що вони брали участь в бомбардованню судового будинку. Суд над двома оставшими Мексиканцями Ю. де Гойосом і Дж. де Сліва відбудеться в понеділок.

ЗБУЇ ГУЛЯЮТЬ.

Жидок Хіллерфельд з Краківця, пов. Яворів віз зі Львова ріжнородний крам до Краківця. На ґостинци напало на него дрех людей. Оден задержав коні, а два инші зачали забирати крам з фіри, погрозивши револьвером Хіллерфельдови, щоб мовчав. Спакувавши крам в мішки, відійшли польною стежкою, вистріливши з револьверів кілька разів для постраху. За збуями і слід загинув.

СПЕКА В АРҐЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Панує тут незвичайна спека. Горячо доходить до 104 степінів Фаренгайта.

РОЗКОПИНИ НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ.

Розкопини стародавніх могил на території Дніпрельстану, що закінчилися в осени, дали богато матеріялів з кераміки, оздоб і инш. Нині ці матеріяли Українська Академія Наук систематизує у спеціяльний відділ Дніпрельстану, що відкривається при Київському Історичному Музеї.

ПОБИТТЯ МОСКВОФІЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ СТУДЕНТАМИ-УКРАЇНЦЯМИ.

ЛЬВІВ. — Телеграми подають, що у Львові прийшло до кулачних бійок мiж студентами Українцями й москвофілами. Студенти Українці мали напасти на клюб москвофільських студентів „Друг" в часі уряджених ними вечерниць.

Студентам москвофілам удалось випхати з клюбу Українців і замкнути двері але студенти Українці виломали двері й вдерлись до салі та почали бити фляшками й кріслами москвофільських студентів. Один з Українців мав виняти револьвер і почав стріляти до москвофілів. Москвофіли боронились кулаками. Студента москвофіла Бориса Дуркота тяжко покалічено в голову. Після завзятої боротьби, москвофіли викинули вкінці українських студентів на вулицю. З москвофільських студентів покалічено тяжко Луцика, Дуркота, Пашкевича й Пушинського.

ПОЛЯКИ ДАЮТЬ ПРИМІР, ЯК ВИНАГОРОДЖУВАТИ СЕЛЯН ПАТРІОТІВ

ДАЛИ СЕЛЯНИНОВИ ДРЖИМАЛІ $1200 ЗА ЗБУДОВАННЯ ДОМУ НА КОЛЕСАХ, ЩОБИ ПЕРЕХИТРИТИ НІМЦІВ. НАУКА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

ВАРШАВА, 21. січня. — І в наших ворогів Поляків є часом річи, які варта подати до відома як примір до наслідування. Саме тепер нагородило польське правительство селянина Михайла Држималу й дало йому подарок з державної каси в висоті $1200 або $10,000 польських злотих за завзяту боротьбу з ґерманізацийними плянами Німців у Познанщині.

Држимала збудував був дім на колесах на своїй фармі, щоби обійти приписи пруського правительства, яке забороняло будувати доми Полякам на своїх ґаздівствах. В той спосіб Прусаки хотіли приневолити Поляків продавати свої ґаздівства Пруській Кольонізацийній Комісії, яка опісля перепродувала їх німецьким поселенцям.

Држимала кілька разів вносив просьбу о дозвіл збудувати дім на своїй земній посілости, одначе йому все відмовляли. Вкінці, щоби вратувати свою посілість, збудував він дім на колесах, який уважався возом, В той спосіб перехитрив він приписи пруського закона й полишився на своїй землі. Згаданий віз переховують тепер Поляки в своїм Національнім Музею в Кракові, як памятку патріотизму селянина.

Сей вчинок Држимали є добрим приміром і для Українців, що стогнуть під польським ярмом, як їм перехитрювати нікчемні кольонізацийні пляни польського правительства. „Червоний когут" й бойкот мазурських зайдів на українській землі є неначе повторюванням патріотичного вчинку Држимали. Наших селян, що будуть боротись з польськими зайдами на українській землі, повинна колись спіткати така сама нагорода, яку одержав селянин Држимала.

БУДУТЬ СТУДІЮВАТИ АНТИСЕМІТИЗМ.

ДОСЛІДИ НАД НИМ БУДЕ ПЕРЕВОДИТИ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ СТУДЕНТІВ.

ВІДЕНЬ, 21. січня. — Телеграма з Відня до Жидівської Телеграфічної Аґенції подає, що до Відня прибула комісія представників Інтернаціональної Федерації студентів. Ся комісія займеться розсл[illegible] атисемітських орґанізацій по університетах австрійської републики.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ ДЛЯ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, 21. січня. — Прибув тут новий російський амбасадор для Японії М. Трояновський. Заняв він місце амбасадора В. Довгалевського, який став наслідником Х. Раковського в Парижі.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ ПЕС ПОСТРАХОМ ЗЛОДІЇВ І ВЛОМНИКІВ.

СУДДЯ КАЖЕ, ЩО ВІН СПРИЧИНИВ ЗМЕНШЕННЯ ЗЛОДІЙСТВ У ЦІЛІМ КАНТОНІ.

ЖЕНЕВА, 21. січня. — Зменшення вломів і злодійств в 1927 році завдячує кантон Вод, у Швайцарії, поліційному псови Віґерови. Сю заяву зложив публично суддя М. Коллю. Пес є власністю жандарма Карлієра.

Пес своєю чуткостю й скорою орієнтацією в висліджуванню злочинців спричинив, що злодійства в згаданім кантоні значно зменшилися. І так сей пес мав висліднти й спричинити арештовання більше як 20 вломників і злодіїв у кантоні Вод, а також віднайшов богато пропавших осіб. Обмоканими, приміром, ліжко пропавшого від трох днів чоловіка, пес Віґер вислідив його сліди аж до берегів озера, в якім опісля віднайдено його втоплене тіло.

ПЕРЕЩЕПЛЕННЯ ЗЕЛЕЗ СПРИЧИНЯЄ ЛИШЕ ХВИЛЕВЕ ВІДМОЛОДЖЕННЯ.

ВІДЕНЬ, 21. січня. — Австрійські лікарі й фізіольоги в числі 1000, що відбули тут свій зїзд, заявили, що досі не відкрито ще тревалого способу відмолодження.

Через перещеплення зелез, відповідно до заяв згаданих лікарів і фізіольогів, практиковане д-ром Вороновом, можна осягнути лише хвилеве відмолодження. Проф. Шейер, спільник Воронова, заявив, що перещеплення зелез спроваджує безсумнівне відмолодження, але треваюче лише 3 до 4 літ.

СЕСТРА „КАЙЗЕРА" НЕ МАЄ ЩАСТЯ ДО МУЖІВ.

БОНН, Німеччина, 22. січня. — Олександра Зубкова, 27-літного мужа принцеси Вікторії Гогенцоллерн, сестри „кайзера" Вільгельма, треба було відвезти до санаторії в Арвайлер з причини сильного нервового розстрою. Зубкову в часі медового місяця лучилася нещаслива пригода, бо вилетів з моторового біцикля, коли їхав зі своєю пристаркуватою жінкою.

Принцеса Вікторія, 61-літна маєтна вдовиця, не має якось щастя до чоловіків, бо готова недовго тішитись також своїм другим мужем.

У мужа принцеси, як пишуть часописи, якось не всьо в порядку в голові. Недавно мав він відвідати купелеві місця, що не тішаться доброю славою. Війшовши там до одного ресторану, мав він витягнути револьвер і стріляв з нього до стін і до стелі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorised July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОРАХУЙМО СЕБЕ

Вже то ми маемо особлившу нехіть до статистики, а принесли її зі собою ще зі старого краю. Тоді то небіжка Австрія насилала на нас ріжні аркушики, а ми брали покладки а то й курку і бігли до громадського писара, щоби ратував нас від нової біди і нового податку. От і дещо з того страху перед статистикою і дещо з нехіття до неї принесли ми зі собою і до Америки. І тут не виповнювали ми ніколи ніяких аркушиків, а коли вертали назад до старого краю, то викуплювалися від тих аркушиків, але вже не покладками чи куркою а сотнею чи двома а то й трома сотнями долярів, які треба було заплатити в костомгавзі.

Та ми не хочемо нікого страшити податковими аркушиками чи якоюсь иншою бідою. Ми хочемо себе і своє матеріяльне добро почислити. Оттак почислити, як це робить банкир чи бизнесмен, як поступає кождий батько родини і всяка людина, що думає не тільки про себе, але й про долю своїх дітей і свого народу, що застановляється не тільки над тим, що сегодня, але думає і про те, що буде завтра.

Коли ми схочемо вийти з оттакого заложення і схочемо подумати серіозно над тим, що з нами в Америці далі буде, то зрозуміемо, що нам треба точних даних що до наших сил в Америці. Ми мусимо знати, скільки ми маемо української молоді. Нам треба знати, як будуть виглядати наші будучі провідники. Нам треба знати, скільки ми маемо таких дітей, що вміють по українськи читати. Нам треба знати, скільки ми маемо адвокатів, лікарів, інжинерів, бизнесменів і т. п., що почувають себе Українцями і інтересуються українським життям. І ще богато дечого другого треба зібрати. А зібрати можна, коли буде добра воля і охота до цего. Другі народи вже від давна працюють над такими національними статистиками. Деякі з чужинецьких організацій попризначували десятки тисяч долярів, щоби зібрати точну статистику, але у нас на тім полю не зроблено досі майже нічого. Були тільки спроби зі боку Обеднання. А коли не видно з початків результатів, то це ще не значить, що ту справу треба занехати. Над нею треба далі працювати і далі заохочувати свідоміших людей, щоби цеї важної справи не спускали з очей.

В сегодняшнім числі містимо спробу от такої статистики з української кольонії в місцевости Арнольд, Па. Колиб знайшлося більше таких свідомих людей як гром. Федан з Арнольд і подавали до „Свободи" такі матеріяли, то згодом можна би з таких дописей зібрати гарний статистичний матеріял. Статистика ні чорна ні червона. Вона безпартійна і має подавати тільки правдивий матеріял і от тому то повинні допомагати зібранню такої статистики всі Українці без огляду на їх політичні чи релігійні переконання.

ЗА СМЕРТНУ КАРУ

З якогось часу все більше зростає в Злучених Державах агітація проти кари смерти, особливо в стейті Ню Йорк, де очевидно в недалекому часі це питасня буде обговорюватися в стейтовій леґіслятурі.

Особливо останніми часами від страчення пані Рут Снайдер, агітація проти смертної кари скріпилася ще більше. Проти неї виступають навіть кращі адвокати Америки, судові діячі й сам начальник нюйорської стейтової вязниці в якій виконуються кари смерти.

Були часи, коли велася агітація не проти смертної кари, а проти певних засобів переведення її. Особливо багато виступали проти електрокуції, бо, мовляв, електричний ток не вбиває траченого, а лише приголомшує його. Колиб це було дійсно так, то справжнім катом бувби тоді не той, що пускає електричний ток, а ті лікарі, що зараз по електрокуції ріжуть трупа. Але тепер питання смертної кари поставлено в иншу й одиноко правдиву площину, що треба зовсім скасувати смертну кару. Незалежно від того, яким вона засобом переводиться, чи лекшим, чи більш жорстоким, вбивство всеж буде вбиством.

Смертна кара залишається в деяких краях як пережиток диких часів. Це є пережиток тих часів, коли не було иншого засобу врятувати громаду від шкідливого її члена. Це пережиток страшних часів, коли крівава помста визнавалася законним і цілковито нормальним явищем. Але тепер в часи культури та цивілізації смертна кара є страшним, жорстоким, нічим невиправданим засобом позбавлення громадянства члена, який доконав певний злочин.

Не станемо спинятися тут на моральній стороні смертної кари, а також над тим, що це противиться основним засадам християнства. Тому істнування смертної кари в християнських країнах це просто глум над своєю власною релігією, глум над основними заповідями Христа, без яких не мислиме само християнство.

Звернемож увагу лише на те, що сторонники смертної кари вважають, що цим способом не лише карається відповідно засуджений на кару, а також, що це впливає на инших та стримує їх від злочинів. Між тим факти життя говорять зовсім инше. Поширення злочинів залежить не від того, чи в певній державі є смертна кара чи ні, а від загально морального рівня горожан тої держави. Число злочинів та форма їх залежить від тисячі инших причин щоденного життя людства, а не від того чи істнує смертна кара. Відповідне виховання широких народних мас в повазі до законів держави, в повазі до особи та розуміння її значіння, це один із засобів боротьби проти злочинів. Нормальне родинне життя, виховання молоді са засадах людської етики та моралі, поліпшення економічного стану широких верств населення — другий засіб боротьби зі злочинністю. І таких попереджаючих засобів є богато; на жаль, на них часто мало звертається уваги. За те, коли вже злочин доконаний, тоді він карається суворо, хоч це вже не врятує жертви й не поліпшить її стану.

Пізно лікувати невилічену хоробу, коли вона вже розвинулася. Треба старатися недопустити до тої хороби. Для нормально розвиненої та вихованої людини, злочин є тяжкою хоробливою проявою.

Смертна кара не досягає своєї мети не зменшує злочинства в державі. Радше йому потурає. Смертна кара приучує инших обезцінювати людське життя, дивитися на вбиство людини не так, як в дійсности на нього треба дивитися. Сама держава, сам закон, що бере собі право вбивати людину, тим понижає вартість людського життя в очах тих, що самі доконують злочинного вбивства.

Крім того, той що йде на злочин, завжди певний, що його не піймають, инакше він не пішовби навіть на дрібну крадіжку, не бажаючи сидіти у вязниці. Це явище однакове для всіх злодіїв, від самих дрібних до самих найтяжчих; перед своїм злочином вони завжди певні, що їх не піймають. Навіть рецидівісти (ті, що вже раз попались і відбули кару), йдучи на своє злодійство, є певні, що вже цим разом їх не спіймають.

Ліпші кріміналього вже давно науково доказали, що смертна кара не досягає жадної мети на шляху боротьби за зменьшення злодійства або мордів. Це зрозуміли були навіть туполобі поліцаї-бюрократи Росії, й там уже давно перед революцією смертної кари за кримінальні злодійства, навтіь убийства, не було. Залишалася смертна кара лише за політичні злодійства й то присуди смертної кари видавали виключно спеціяльні військово-польові суди. Там кара смерти існувала не як правило, але як виключна міра підтримання та збереження самодержавного ладу. Звичайно ріжні сатрапи часто надуживали такого виключним правом карать смертю за політичні проступки. Але фактом є те, що в законі навіть в тій страшній країні бюрократичної сваволі й самодурства за кримінальні злочини смертної кари не було.

В цьому відношенню Америка відстала далеко навіть від бувшої царської Росії. Це богато поступових Американців уважає плямою на американськім демократизмі. Вони почали аґітацію за скасування смертної кари. Нема смертної кари в стейтах Канзас, Мейн, Мишиген, Норт Дакота, Ровд Айленд і ті стейти нічим не гірші від других; чому тоді не скасувати її в других стейтах? Сі люди вважають, що скасованнем кари смерти американська демократія впише ще одну золоту сторінку в літопис свого розвитку.

СКІЛЬКИ Є ЛЮДЕЙ НА СВІТІ?

Давніше статистики подавали лише недокладне, непевне число населення всієї землі. Тепер є вже можливо подати докладніїший опис. Згідно з найновійшими обчисленнями є на цілім земськім ґльобі **18 ґруп народів.** На першому місці стоїть **европейсько-американська** ґрупа народів із 658 міліонами людей. Потім іде **східно-азійська** з 576 міліонами, **індійська** з 317 міліонами, **муринська** з 107 міліонами, **східна** з 100 міліонами, **маляйська** з 67 міліонами. Решта 12 ґруп богато менша. І так **Індіянів** є 14 міліонів, **Жидів** 13,2 міліонів, **Тунгузів** 12 міліонів, **Монголів** 3,5 міліона, **Вірмен** 2,9 міліона. На першому місці европейсько-американської ґрупи народів, яка знову ділиться на 12 підґруп стоять щодо числа **Германи** з 205 міліонами і **Славяне** з 165 міліонами (в цьому **Українців понад 40 міліонів:** в Галичині понад 4 міліони, на Буковині 304 тисячі, Закарпаття 441 тисяч, Холмщина 448 тисяч, Підляша 500 тис. Полісся 1,017.000, Волинь 2,936.000, Бесарабія 521 тисяч Радянська Україна 26,436.000, Зелений Клин (коло Китаю) 500 тисяч, у сх. европейській Росії, Сибірі й центр. Азії 1,787.000. В Злучених Державах Північної Америки 750 тисяч, в Канаді 250 тисяч, Бразилії й Арґентині 1 міліон). До менших підґруп належать **Ірляндці** з 12 міліонами, **Мадяри** з 10 міліонами, **Ґеорґійці** з 6,9 міліонами й Есто-Фіни 4,7 міліонами. Найбільше поширене племя Ґерманів є **Анґльосаси** з 133 міліонами; потім ідуть **Німці** з 99 міліонами (з того 60,2 міліонів у Німеччині, 8 міліонів у Злучених Державах, 6,1 в Австрії, 1,1 міліон у Польщі. Трете місце в европейсько-американській ґрупі народів займають **Еспанці,** з яких 22 міліони живе в Еспанії, а 43 міліони в Півден. Америці. Потім ідуть **Італійці** з 46 міліонами і Французи з 44 міліонами. Французів живе у Франції 35,2 міліонів а 3,25 міліони в Бельгії. Поміж східно-азіятами найчисленніші є **Китайці** з 430 міліонами, **Японців** і **Корейців є** лише 80 міліонів. **Жидів** живе 3 міліони в Польщі, 2,8 у СРСР., **2 міліони в Злучених Державах,** 820.000 в **Румунії** і 600.000 у Німеччині. В **Палестині живе лише 120.000 Жидів.** Населення землі дуже зросло за останніх 1¼ століття. Коли в 1800-ім році нараховувано всіх людей на землі лише 775 міліонів, то в **1900-ім році** було **1564 міліонів,** а в **1925 році 1864 міліони.** Цікаве, що **споміж усіх народів найбільше розмножилися Маляйці,** За повище поданий час число їх зросло з 11 до більше як 42, а потім до 67 міліонів. Отже зросли Маляйці більше як шість разів а процентово у відношенні [illegible] інших народів збільшилося їх число тричі. Група народів, що відтак найбільше зросла, це европейсько-американська; вона збільшилася 3½ раза, а саме з 185 зросла до 685 міліонів. Процентово у відношенні до всіх народів европейсько-американська ґрупа зросла з 23,9 до 35,3 процент. Властивих Европейців у 1800 році було ще девять десятих, а 1900-го року зросло їх число до трох четвертих а до 1925 р. зменшилося до двох третих. Властиві Европейці зросли за той час навіть не чотири рази, а позаевропейські члени тої ґрупи народів зросли аж 12 разів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ВІДБУВАЛИСЯ В КРАЮ ВИБОРИ ДО ГРОМАДСЬКИХ РАД.

Я одержав листа з рідного села Краснівки, повіт Тернопіль, в котрім доносять мені про ріжні справи, а між иншим пишуть і про вибори до громадської ради. В нашім селі вибрано 12 радних, самих Українців. Поляків є в нас всего пять родин. Разом з дітьми є їх 29 осіб. От вони внесли протест до старства, бо не вибрано ні одного польського радного. Протест полагодило старство в той спосіб, що вислало на переслухання аж двох комісарів і цілу купу жандармів. Нововибрані радні зібралися в домі старого війта. До них вийшов комісар і каже: Панове уржендніки, маце вибераць вуйта. Отуж вашим вуйтем бендзє пан Юліян Березовскі. Радні обзиваються, що він не був вибраний до ради, але комісар не звертав на це уваги, відобрав від старого війта печатку і передав новому. Радні підняли крик і заявили, що з таким війтом не будуть урядувати. А тоді комісар: А ви собе цо мисліце? Хцеце в Польсце Украіни? Якісце, хцелі України, тржеба било собє вивойоваць. А тераз ви в Польсце і вуйтем мусі биць Поляк. Оставайце з Боґем.

Наші відспівали: Не пора, але тим Ляхів не застрашили. Поляк остав таки війтом.

Йосиф Крук.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(16)

Кожен з них був добре свідомий того, що національний рух, коли йому це робити опору та не вести з ним боротьби, ніколи не спричиниться до розбиття демократичного чи революційного фронту. Бо цей рух, одержавши від революції найбільший товчок до свого вибуху, буде її у своїх же інтересах боронити. Клич цей про розбиття революційного фронту кинули ті, кому найдорожча з усього була ідея единої неподільної Росії, себто ідея панування московського народу над другими народами. На сором московській демократії, вона із закопленням підносила кличі боротьби з національним рухом і, вносячи повне розбиття єдиного демократичного фронту з другими народностями, розпочала проти них шалений похід.

З рештою для мене стало цілком ясно, що московська демократія почала свій шалений похід проти всякого реального виявлення національного життя й національних інтересів певної немосковської нації взагалі, а української з окрема. Вона не хотіла визнавати нас за окрему націю від Москалів, характеризуючи ріжницю між цими двома народами словами: „Малорос атлічается от Велікароса медленно-пакоцкой к валам".

Перед херсонськими національними організаціями вже стояла необхідність упертої боротьби з ворогами. Треба було використати й мені своє перебування тут, щоби всіма силами допомогти своїм товаришам у їх важкій боротьбі.

* *

Першу свою увагу я звернув на місцеву залогу, де з 44 зап. полку мусіли висилатися на фронт 12 маршових рот. Для того, щоби мати можність побувати в касарнях, а також взяти участь в переговорах з полковником полку, Константиновим, мене кооптували до складу гарнізонної української ради, яка вже сяк-так істнувала, але ще дуже неупевнено себе виявляла.

На першому-ж засіданню, на якому я був, поставив я питання про необхідність відокремити з маршових рот окремо Українців і відправити їх на фронт окремими національними ротами. Негайно був вироблений певний плян праці в цьому напрямкові.

На другий день наша делеґація у складі трьох душ пішла до командуючого полком, він же був начальником залоги, з проханням дати наказ про скликання полку, щоби нам, представникам національної організації, можна було говорити з ним. Говорити з полковником було доручено мені, по тактичним міркуванням, бо мої співделеґати були в складі його полку.

Полковник Константинів, вислухавши нас, рішуче відмовився це зробити й взагалі допустити якіб то не було розмови з його полком, чи представників національної орґанізації, чи окремих осіб-націоналістів, що повелиб у полку національну пропаґанду.

— Я не дозволю, щоби хто-небудь посмів вести у мойому полку роботу, яка моглаб причинитися до порушення єдности великої російської армії. Росія одна, а тому й армія мусить бути в неї одна — закінчив він свою відповідь.

— Ну, що-ж, пане полковнику, — відповів я, — нам більше з вами нічого розмовляти. Бачу, що одинокою можливістю поговорити з людьми вашого полку є той шлях, якого вже давно вживають у війську ріжні загально-російські революційні орґанізації. Доведеться скликати полк на мітінґ самим, поминаючи вас. Звичайно, не хотілосяб цього робити, бо це як-не-як вносить певну деморалізацію й підриває авторітет вашої влади, але що робити, коли другого виходу нема. Відмовитися від свого наміру й боротьби за своє національне право взагалі, та з окрема за право умирати на фронті під своїми дійсним призвиском „Українців", а не колективного псевдоніму „русскіх", ми не хочемо.

— Отже до побачення, пане полковнику. На завтра рано ми іменем Українсько-ґарнізонної роти скликаємо Українців на збори. Нічого не маємо проти того, коли й ви не відмовитесь вшанувати нас своєю присутністю і послухати наших промов.

Такий рішучий поворот розмов, бо до сього ми дуже лагідно і спокійно просили дозволу і відповідного наказу, вразив полк. Константинова й він встав зі свого стільця та, стиснувши руки, почав умоляючим, плаксивим голосом майже благати:

— Та як же це?... та що-ж це ви?... Я-ж нічого... Але я мушу дати поповнення на фронт своєчасно, а переформування дванайцяти маршових рот буде потрібувати довшого часу... Я-ж не можу, не маю права... Обіцяю вам у майбутньому, а тепер не руйнуйте мені маршових рот. Вони й так ледве згодились іти.

— Упевнюємо вас словом чести, що українські маршові роти підуть своєчасно й з ентузіязмом. Ми певні, що зможемо дати ідейний, цілком зрозумілий, зміст для їх виступу на фронт і тоді не буде того, що вони „ледве згодилися йти". Зрештою ваше діло думати так, як ви хочете, а ми будемо робити своє діло. До побачення, пане полковнику!

— Підождіть! А чи не можна скликати зборів полку на позавтрішний ранок, щоби я міг дати відповідний наказ?

— Дуже просимо й дуже раді, що нам не доведеться робити вам неприємности та підривати авторітет вашої влади у полку. Значить, позавтра ранком ви збираєте полк, пане полковнику?!

— Так! Сподіваюсь, що ви не внесете розбиття й ворожнечі у мій полк великої російської армії — закінчив він свою промову з великим притиском на останніх словах.

Ми догадувалися, що у голові у нього уже виник якийсь плян контр-атаки на нас. Тому він нарешті згодився, випросивши один день, аби відповідним чином приготовитися. Ми рішили цей день використати для інтензивної підготовки і мобілізації всіх своїх сил.

* * *

На другий день ми влаштували декілька летучих мітінґів для підготовки ґрунту й нащупування його серед салдатської маси полку, серед якої національна свідомість ще тільки почала пробуджуватись. Таким чином нам пощастило зясувати, що три чверти полку підуть за нами. З дванацяти маршових рот сміло можна буде утворити найменьше девять національних. Це для 64 дивізії, куди вони йшли на поповнення та в якій уже були завязки національних орґанізацій, на нашу думку, мусіло відограти надзвичайно позитивне й скріпляюче для Українців значіння.

Ранком у день зборів розпочався дощ. Здавалося, що збори не будуть численними, бо жовніри, з огляду на погану погоду, скористають із звільнення від вправ у той спосіб, що розбредуються по ріжних закутинах міста. Як нарочно полк. Константинів призначив збори далеко за містом, біля ляґерів, де було розташовано не більше одної четвертини полку, а тому більшости його треба було тьопатися по грязюці, під дощем, від 4 до 8 верст, з касарень у фортеці, та з „морських".

Було для нас цілком несподіваним, коли ми побачили уже о пів до девятої ранком на площі перед ляґером майже увесь полк. Зібралося до шістнайцять тисяч народу, а серед тої маси маємо більше десятка українських національних прапорів, що за одну ніч були зроблені самими салдатами.

В девятій годині до полку прибув полковник, але не сам, а в супроводі якоїсь несподіваної для нас делеґації, що складась з молодого капітана з золотою зброєю, одного з полків 64 дивізії і салдата. Це були післанці від дивізійного комітету, як представив їх нам пол. Константинів. Крім них ще був представник від Чорноморської фльоти, якого післано для „всовещанія армії" боротися до „пабєднаво канца".

Полковник Константинів, розпочинаючи мітінґ, заявив, що він зібрав полк, щоби з ним могли переговорити делеґати від фронту та фльоти. Далі повів звичайну мову на тему дня, про необхідність війни до „побідного кінця", про виконання свого революційного обовязку захищати свободу свого народу від нападів на неї страшних Німців. Говорив дальше про збереження єдности великої російської армії, і т. д.

Не раз згадував, що, мовляв, „одна нас, вош ела", чи не з одного „котьолка" досі ми їли, тощо. Цими заялозеними фразами він арґументував проти національного поділу маршовиків. Багато й довго говорив він на цю тему. Не забув показати свою золоту зброю, яку він заробив зі славними „Перекопцями" *), проривающи німецький фронт. Все хилив доionого ж і того, що не треба вносити поділу в армію й очевидно навмисне забув сказати про те, що тут є ще присутні делеґати від ґарнізонної української ради, а я, наприклад, мігби таким же успіхом зійти за делеґата від фронту, як та невідома нам походженням і з невідомими мандатами делеґація, яку притягнув з собою п. Константинів для своєї піддержки.

На запрошення полк. Константинова говорив салдат „з фронту" дуже довго, начеб то навмисне розтягаючи промову, щоб утомити слухачів. Промова його була типова тогочасна мітінґова, цілком підтримуюча тимчасовий уряд та його антинаціональну політику. Закінчив нарешті її тим-же закликом: іти в шанці, на фронт, не формуючи українських рот.

Не встиг цей промовець замкнути уста, як зі всіх боків почулося гучне:

— Просимо Українців! Просимо сказати своє слово представників ґарнізонної ради!...

(Дальше буде).

*) 253-тий Перекопський полк 64-ої дивізії. Сформований в Херсоні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АРНОЛД, ПА.

Положенне. Фабрики. Скільки є Українців? Наш доробок. Молодь і школа.

Місто Арнолд, Па., заложене тому 37 літ і лучиться з другим містом, Ню Кенсингтон, котре заложене рівнож в тім самім часі. Арнолд числить около 10.000 мешканців, Ню Кенсингтон 17.000, а подальші осілости 8.000. Разом ціла околиця числить 35.000 мешканців. Місцевість лежить над рікою Елегені при залізничім торі, котрий веде з Пітсбурга до Бофало. З Арнолд до Пітсбурга 18 миль.

Головні фабрики: U. S. Aluminum Co., American Window Glass Co., American Tin Plate Co., General Electric і кільканайцять менших. Кромі сего ціла околиця обсаджена копальнями мягкого вугля. Фабрики затруднюють около десять тисяч робітників.

Українці в Арнолд.

В 1903 році було тут лиш кілька родин з Лемківщини. Між 1905 а 1915 почали напливати Українці головно з Поділля. Всі вони находили заняття по фабриках, призвичаювались до нових обставин, та ставали горожами сего краю. Майже кождий з них має свою хату.

Українських родин є тут 162, самотних 24.

Дітвора: від 1-го року до 5-го: дівчат 42, хлопців 51, разом 93;

від 5-го року до 10-го: дівчат 79, хлопців 69, разом 148;

від 10-го року до 15-го: дівчат 78, хлопців 67, разом 145;

від 15-го року до 20-го: дівчат 39, хлопців 38, разом 77. Разом дітвори маємо 463.

28 родин тішиться пятьма і більше дітьми. З дітей наших 5 покінчило High School; 16 учащає до High School, а 3 учащає до Carnegie Tech. College.

Матеріяльні здобутки.

Українці є властителями 175 домів, з яких кождий вартує 6 до 8 тисяч долярів. Є 8 бизнесових будинків вартости $160,000, Український Дім і лоти вартости $60,000. Українська парохія вартує $24.000. Вартість реальности, яка є в українських руках, досягне півтора міліона долярів. Довгів на них около трийцять процент загальної вартости. Коли буде йти все нормальним ходом, усі ті довги будуть сплачені до пять літ.

Підприємства:

Маємо 3 штори желізних товарів, 2 штори меблів, 8 шторів мяса, гросерні і сигарштори, 1 з полотном і убраннем, 2 голярні, 1 виріб соди. Є тут один аптикар і один директор банку. Інвестиція в підприємствах виносить 145 тисяч і дає занятте 46 людям. 34 Українці має свої автомобілі, а 25 послугується своїм телефоном.

Наші організації:

Український Горожанський Клюб має членів 147.

Народний Союз має дорослих членів 119; дітей — 39.

Український Робітничий Союз має 93 членів; членами У. Р. С. є 25 дітей.

Народна Поміч має членів 78, членами Н. П. є 13 дітей, жінок 29.

Провидінне має членів 23; членами Провидіння є 3-х дітей.

Молодечий Клюб молодежи має 40 членів. Більша часть Українців належить рівночасно принаймні до двох організацій. Далі маємо Український Хор і Діточий Хор при українській православній парохії. Гр.-кат.парохія має родин около 70; українська прав. парохія має теж около 70 родин. Майже всі товариства гуртуються в Українськім Народнім Домі.

Наші клопоти.

Найбільше прибуло нас сюди около двайцять літ тому взад з сільською освітою у віці між 20 до 30 літ. Тоді вистарчало нашим людям дістати роботу у фабриці чи майні, а по роботі заграти в карти дурака. В неділю, як день вільний від праці, старалися всі сповнити християнські обовязки, а в першу чергу думали, як дістати гроші на свою церкву. А коли її збудували, то як всюди так і тут повстали ріжні клопоти, сварки і ненависти. Та все те минуло і яких 15 літ перейшло як один день. Тільки дітвора не спала; прибувала з кождим роком і росла як на дріжджах. Росла і розглядалася по світі і других народах. Присвоювала собі чужі обичаї, а не могучи дістатись до висшої верстви, лучилась з найгіршим чужим елементом, на великий жаль а то й сором своїх батьків.

Для них наші обичаї, стремління і погляди виглядали наче їзда деревляним возом, коли вони хотіли їздити автомобілем.

І от колишні двацять-літні іміґранти, а нині сороклітні батьки 463 дітям зауважили, що тут не жарти, що спосіб, яким вони жили 20 чи 10 літ тому взад, нині непрактичний, фабрики перелюднені. Щоби дістати працю, треба тепер перейти на оглядини доктора, а чоловіка висше сорок пять літ до фабрики взагалі не принимають. А це все нові проблеми.

Парохії, на які наш еміґрант здав цілковито провід у всіх справах, показались неспосібними до проводу і виховання нашої молодіжи. І тут кождий відчув потребу доброго учителя і доброї української школи. Відчули потребу таких учителів і такої школи, котраб пояснила дітям, що їх родичі розумні, сердешні і добрі люде. Що вони доконали серед важких обставин богато більше ніж другі народи, та що вони дали дітям те, що могли.

Родичі бачили, що назрівають нові часи, а вони безрадні. Шукаючи ратунку, сходились і радили. Радили по старому, горячково і тому поділились на дві парохії, на дві части, і тепер одна і друга часть громади чекає упадку другої.

Через ті спори і роздвоєнне не звертається потрбіної уваги на молодь, а це зі всего найгірше, бо в той спосіб готуємо конець українській громаді.

У мене заняті кількох, що покінчили гай скул. Вони не лиш занимають поважні позиції в бизнесі, але рівнож вміють цінити своє українське імя, своїх родичів і свій нарід.

Я зарважав, що ті, котрі не кінчать висших шкіл, якраз найбільше встидаються свого національного імени. І ото з того бачу, що це значить образованне і школа. Тому витаю той клич, що несеться на сторінках „Свободи" за Рідною Школою в Америці.

За послідних двацять літ ми занимались головно будовою церков. Днесь ся будова покінчена. Час витворив нові житгеві обставини і скорше чи пізнійше мусимо приступити до широкої акції за Рідною Школою, бо вона одна продовжить нам тут наше істнованне.

Іван Федан.

Нас не злякають муки й
кайдани,
Правда є душа за муки!
Даймо-ж на працю для
України
Серце й розум і руки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БАЙОН, Н. ДЖ.

Збірка на потреби старого краю.

Вичитав я в „Свободі", що нібито народна робота тут у Байон не йде так, як по других місцевостях. Се правда, що воно так тут в Байон дієтся. Що робота не поступає вперед, завинили ми самі. Робота тут в Байон пішлаб ліпше як деинде, тільки треба нам менше лідерів, а більше праці, менше говорення, а більше терпеливости. Ось тут примір:

Без жадного стуку й гуку зібралось нас двох і пішли хата від хати, і за кілька вечерів зібрали ми $100 (сто долярів) і вислали до краю через Обєднаннє.

Гроші розділено як слідує: $25 на поводян, $25 на політичних вязнів, $25 на Революційний Фонд, а $25 на Інвалідів.

Жертви зложили:

Т. Сорочан $10.00; по $5.00: М. Хомин, О. Лотоцький, О. Даньків, П. Зимяк, В. Зинковський, Гр. Гамкало, Б. Будзінський, М. Максимяк, Дм. Лехник, В. Фричинський; С. Матан $3.00; по $2.00: А. Фрідмен, Голянд Форничер Гавз, В. Бурбела, Й. Теліщевський, С. Євусяк, Ів. Козак, А. Бирич, Зофія Мельник; по $1.00: Ів. Щепанюк, П. Задорецький, П. Яхимець, М. Мартиняк, П. Коген, В. Челак, Ст. Липа, П. Яворський, Ів. Залецкас, Ів. Сурдацький, Й. Бзовий, Іл. Лаврів, Троян; по 75 ц.: М. Флош; по 50 ц.: П. Фішер, С. Голдмен, Я. Біляк, В. Федерака, М. Роздерчин, Т. Марцінкус, В. Павлукович, Ів. Симголі, Ів. Москович, Н. Берковіч, Т. Марцінкус; по 25 ц.: Клейн, Є. Яхимець, Є. Хаім, Ю. Перінус, Г. Берстейн, Б. Паріш, А. Алтман.

Олександер Даньків,
Панько Зимяк,
колектори.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Справозданнє зі збірки на потерпівших від повені.

Коли прийшла вістка, що наш рідний край навістила страшна повінь, наші місцеві урядники братств і товариств зійшлися на наради й ухвалили, що всі наші місцеві братства мають згуртуватися в одно тіло й подати собі руки до спільної праці в такім благороднім ділі.

На перших зборах були представники від тов.: Зап. Січ, від. 155 У. Н. Союза, Іван Ваверчак, Дмитро Федчишин, Стефан Куций; від бр св. Николая, від. 104 У. Н. Союза, Михайло Війтів, Гарасим Мисак, Григорій Демкович; від бр. Василія, від. 168 У. Н. Союза, Іван Ґелета, Гриць Бабин, Пилип Маник; від. бр. св. Михаїла, від. 50 Провидіння, Іван Когут, Гриць Дячишин, Гриць Ґелета; від братства церковного Іван Ґелета, Пилип Щуцький, Василь Дригинич; від сестрицтва Неп. Зач. Пресв. Діви, Анна Романець; від Клюбу Українсько-Американських Горожан, Іван Ваверчак, Михайло Чумер, Василь Дригинич; від співацького товариства Боян, Йосиф Буката, Василь Яричевський, Ілько Чижик; від Суспільної Помочи села Черча Гриць Ґиба, а від парохії Іван Ваверчак, Пилип Щуцький і Стефан Куций.

На тих нарадах ухвалено вибрати комітет і щоби той комітет постарався скликати віче на день 2 жовтня м. р.

До комітету вибрано: Івана Ваверчака, як голову; Гриця Бабина, як скарбника; Йосифа Букату, як писаря; Пилипа Щуцького, Гриця Демковича, Івана Когута, як контрольорів.

На перших зборах присутні зложили	$18.00
З віча чистого приходу	97.00
Молоденьке Тов. Луг	7.00
Бр. св. Василія, від. 168 У. Н. С.	25.00
Тов. Зап. Січ, від. 155 У. Н. С.	25.00
Бр. св. О. Николая, в. 104 У. Н. Союза	25.00
Сестрицтво Неп. Зач. Пресв. Діви	20.00
Товариство Співацьке Боян	10.00
Бр. св. Михаїла, від. 50 Провидіння	10.00
Бр. Церковне Усп. Пресв. Богородиці	10.00
Теодор Гаврищ	5.00
Збірка шкільних дітей, віддав Й. Буката	14.63
Іван Наумець	2.00
Василь Яричевський	3.00
На бали зложили 5 осіб	5.00
На поклик о. М. Лисяка зібрано 15. жовтня в церкві	38.85
З забави Співацького Тов.	24.00
З панахиди в день свята независимости	22.97
З концерту тогож дня чистого доходу	66.65
Тов. Січ, від. 155 У. Н. С., за тикети на концерт	32.75
Бр. св. О. Николая, від. 104 У. Н. С., тикети	13.75
З хрестин у Василя Космини	5.75
З хрестин у Дмитра Вовка	6.50
Колектори по хатах зібрали:	
Пилип Щуцький і Михайло Війтів	17.75
Василь Яричевський і Гриць Бабин	15.85
Іван Ґелета і Пилип Маник	8.65
Гриць Лищик і Петро Ходань	11.70
Гриць Дячишин і Дмитро Федчишин	10.15
Гриць Ґиба і Іван Балух	9.00
Михайло Чумер і Іван Когут	14.25
Стефан Куций і Стефан Гонимар	17.00
Разом зібрано	$593.20

Розходи були слідуючі:

Подорож бесідників на віче	$10.00
Принятте співаків	10.80
Тикети на концерт і програми	9.00
За оголошення віча і концерту в Свободі	8.00
За стяжки на могилу в часі концерту	.85
Разом розхід	$38.65
Вислано до Обєднання дня 10. жовтня	$227.70
Другий раз вислано дня 31. жовтня	200.00
Третий раз вислано 27. грудня	126.85
Разом вислано на поводян через Обєднання у Филаделфії	$554.55

Наша громада хотяй не велика, але урядники наших братств старалися й докладали всіх сил, щоби помогти такому благородному ділу і зібрали $554.55 на поводян.

Комітет злучених братств і товариств дякує всім тим, котрі потрудились і занялися збіркою, як і тим, котрі жертвували. Хотяй не величка то жертва, однак вона обтерла неодну слезу потерпівшим від повені нашим рідним в старім краю.

Таксамо подається до відома, що сей комітет ще не розвязується, а ті, котрі ще не зложили своєї належитости, як і ті, котрі деклярували дещо, щоби були ласкаві сповнити свою повинність і зложили свої датки.

За комітет злучених товариств в Перт Амбой, Н. Дж.:

Іван Ваверчак, Гриць Бабин, Йосиф Буката, Гриць Демкович, Іван Когут, Пилип Щуцький.

МІЛВОКІ, ВИС.

З концерту на інвалідів.

Український хор ім. Стеценка, при українській православній церкві, в Милвокі, Виск., устроїв 27. листопада м. р. святочний концерт в честь наших героїв-мучеників, Шеремети і Мельничука. Концерт відбувся в галі при українській православній церкві.

Дохід з концертових тікетів призначено для наших нещасних інвалідів в ріднім краю. З чистого доходу прийшло 18 долярів, які переслано чеком до Обєднання, з просьбою переслати їх до Львова, для нещасних наших інвалідів.

о. Ів. Сеньчук.

ПИТСБУРГ, ПА.

На потерпівших від повені на Україні під Польщею зложили:

УНПоміч (як було ухвалено на засіданню Екзекутиви) $150.00.

Відділи УНПомочі прислали (пожертва з їх кас):

Братство св. Дмитра, число 25 $25.00.

Братство св. Стефана, ч. 69 $10.00.

Братство св. Григорія, ч. 71 $10.00.

Братство св. Апп. Петра і Павла ч. 63 $5.00.

Бентлівіл, Па.

Братство св. Марії, ч. 27, його члени зложили по 2 дол.: Т. Бурко, Ф. Сенчак; по 1 дол.: І. Вахоляк, А. Олексяк, С. Шамбор, Р. Ґерош, Т. Велкан, І. Кармен, І. Струс. — Разом $15.00. Гроші сколектував Тимко Бурка.

П. Олійник з Нюрт Дакоти $4.00, а М. Мороз $1.00.

Разом усіх грошей $220.00. Вислано їх до Обєднання.

Василь Шабатура,
фін. секр. УНПомочі.

Вся Україна в шумі пожежі,
Від болю сиві волосся рвем,
Здавили горло, чоло здоптали,
Шарпають душу, та ми живем!
Зродиться месник з кровавих
тут,
Встане народ мій, вічний наш
дух.

В. Пачовський.

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В НЮ ЙОРКУ.

Наконець дочекалась нюйорська публика побачити Гаркавенка, як він буде боротися з европейським силачем Ейби Капланом в суботу, 28 січня, у великій гали Мангатан Касіно, 155 вул. і 8-ма Евеня, Гарлум. Боротьба викликує велике зацікавлення. Будуть боротися ще 4 парі.

Загальний Виказ Жертв на Сиротинець-Захист У. Н. Союза, які вплинули до Головної Канцелярії в 1926 і 1927 Р.

(Докінчення).

Від.	МІСЦЕВІСТЬ І НАЗВА ВІДДІЛУ:	Ч. членів	ЖЕРТВИ 1926 р.	1927 р.	РАЗОМ
236.	Sayre, Pa., Товариство Вільні Козаки	48	—	18.00	18.00
237.	Chester, Pa., Братство св. Духа	92	—	79.50	79.50
238.	Boston, Mass., Тов. Дружина Князя Данила	41	—	105.30	105.30
239.	Philadelphia, Pa., Братство св. Георгія	110	—	325.57	325.57
240.	Van Voorhis, Pa., Тов. ім. Тараса Шевченка	9	10.00	—	10.00
241.	Woonsocket, R. I., Тов. ім. Івана Франка	43	30.00	2.00	32.00
242.	Frackville, Pa., Бр. св. Петра і Павла	81	—	37.00	37.00
243.	W. Pullman, Ill., Братство св. Михаїла	54	78.75	—	78.75
244.	Bellefonte, Pa., Бр. св. Івана Хрестителя	16	20.00	10.00	30.00
245.	Trenton, N. J., Тов. Січ ім. Богдана Хмельницького	76	64.00	9.65	73.65
246.	Crompton, R. I., Тов. Запорожська Січ	23	—	28.00	28.00
247.	Wilmington, Del., Бр. св. Івана Хрестителя	163	98.50	100.25	198.75
248.	Coatesville, Pa., Тов. ім. Богдана Хмельницького	30	43.00	5.00	48.00
249.	Barnesboro, Pa., Сестр. Благовіщення Пр. Діви Марії	23	—	—	—
250.	Cos-Cob, Conn., Братство св. О. Николая	12	—	—	—
251.	Cleveland, Ohio, Товариство Запорожська Січ	75	5.00	15.00	20.00
252.	Chicago, Ill., Тов. ім. Тараса Шевченка	35	—	36.00	36.00
253.	Ludlow, Mass., Тов. ім. Івана Франка	47	48.25	31.70	79.95
254.	New Britain, Conn., Бр. св. Петра і Павла	63	—	—	—
255.	West Newton, Pa., Бр. св. О. Николая	46	35.75	—	35.75
256.	Mattituck, N. Y., Бр. св. Івана Хрестителя	19	30.00	50.00	80.00
257.	Jersey City, N. J., Бр. св. Петра і Павла	35	—	9.85	9.85
258.	Pittsburgh, Pa., Бр. Пресв. Богородиці	17	28.00	4.00	32.00
259.	Chicago, Ill., Бр. Пресв. Богородиці	104	100.00	—	100.00
260.	Bairdford, Pa., Товариство Просвіта	16	19.00	—	19.00
261.	Far Rockaway, L. I., N. Y., Бр. св. Йосафата	14	51.00	35.00	86.00
262.	Ansonia, Conn., Товариство Любов	28	—	—	—
263.	Fulton, N. Y., Тов. Запорожська Січ	38	10.00	25.00	35.00
264.	Newton Falls, Ohio, Бр. Трох Святителів	10	6.00	—	6.00
265.	Minersville, Pa., Тов. ім. Богдана Хмельницького	23	27.50	17.00	44.50
266.	Amsterdam, N. Y., Тов. ім. Івана Франка	61	64.00	107.09	171.09
267.	Westbury, N. Y., Тов. ім. Тараса Шевченка	23	17.00	4.00	21.00
268.	Frankfort, Pa., Тов. ім. Дмитра Вітовського	31	—	42.50	42.50
269.	Rochester, N. Y., Тов. ім. Івана Франка	26	34.00	—	34.00
270.	Jersey City, N. J., Бр. св. Івана Хрестителя	97	—	68.25	68.25
271.	Elmira, N. Y., Тов. ім. Івана Франка	23	23.00	48.51	71.51
272.	New Providence, N. J., Товариство Любов	5	10.00	—	10.00
273.	Hudson, N. Y., Бр. св. Йосафата	40	50.50	—	50.50
274.	Youngstown, Ohio, Бр. св. Петра і Павла	81	80.00	46.00	126.00
275.	Jersey City, N. J., Товариство Дарахівщина	47	25.00	89.00	114.00
276.	Ambridge, Pa., Бр. св. О. Николая	227	33.30	100.81	134.11
277.	Hartford, Conn., Бр. св. Івана Хрестителя	41	38.50	—	38.50
278.	Wilkes Barre, Pa., Братство св. Василія	29	47.00	—	47.00
279.	Zanesville, Ohio, Бр. св. Йосафата	7	6.00	7.00	13.00
280.	Scranton, Pa., Тов. Над Збручем	55	43.00	38.55	81.55
281.	Bayonne, N. J., Тов. ім. Тараса Шевченка	19	—	—	—
282.	Syracuse, N. Y., Товариство Січ	111	168.00	—	168.00
283.	Auburn, N. Y., Тов. Запорожська Січ	67	46.25	11.50	57.75
284.	East St. Louis, Ill., Тов. Запорожська Січ	19	10.25	7.00	17.25
285.	Farrell, Pa., Бр. св. Петра і Павла	25	18.00	—	18.00
286.	Jersey City, N. J., Бр. св. Володимира	40	—	13.50	13.50
287.	Bayonne, N. J., Сестрицтво св. Анни	13	—	9.00	9.00
288.	So. Bethlehem, Pa., Бр. св. Димитрія	118	54.50	53.70	104.24
289.	Rochester, N. Y., Тов. ім. Тараса Шевченка	21	—	22.00	22.00
290.	Baltimore, Md., Сестр. Пресв. Богородиці	37	40.00	17.00	57.00
291.	Brooklyn, N. Y., Бр. св. О. Николая	13	5.00	10.10	15.10
292.	Detroit, Mich., Бр. св. Івана Хрестителя	144	—	86.59	86.59
293.	Brooklyn, N. Y., Бр. св. О. Николая	15	—	9.00	9.00
294.	Rahway, N. J., Товариство Згода	30	—	63.75	63.75
295.	Akron, Ohio, Бр. Сошествія св. Духа	109	90.25	23.50	113.75
296.	Arnold, Pa., Братство св. Михаїла	117	39.00	82.43	121.43
297.	Barnesboro, Pa., Братство св. Стефана	7	—	9.00	9.00
298.	Bronx, N. Y., Товариство Любов	35	—	15.00	15.00
299.	Buffalo, N. Y., Тов. ім. о. Миколи Стефановича	37	36.18	39.70	75.88
300.	Johnstown, Pa., Бр. св. О. Николая	147	56.00	—	56.00
301.	Chicago, Ill., Братство св. Демитрія	68	—	88.00	88.00
302.	Los Angeles, Cal., Товариство Любов	8	—	—	—
303.	Derry, Pa., Сестр. Успенія Пресв. Діви	52	20.00	36.50	56.50
304.	Buffalo, N. Y., Тов. Український Сокіл	24	—	22.00	22.00
305.	Mahanoy City, Pa., Тов. Запорожська Січ	39	26.00	—	26.00
306.	Linden, N. J., Тов. ім. Івана Франка	13	—	—	—
307.	Williamstown, N. J., Братство св. Георгія	18	29.00	—	29.00
308.	East St. Louis, Ill., Братство св. Михаїла	67	69.50	—	69.50
309.	Saginaw, Mich., Тов. Український Клюб	29	33.75	—	33.75
310.	Brooklyn, N. Y., Українське Тов. Дністер	22	—	—	—
311.	Jessup, Pa., Братство св. Володимира	10	6.00	—	6.00
312.	South Plainfield, N. J., Товариство Просвіта	28	19.25	15.50	34.75
313.	So. St. Paul, Minn., Товариство Самопоміч	11	14.00	—	14.00
314.	Hazleton, Pa., Сестрицтво св. Духа	7	1.50	—	1.50
315.	Perth Amboy, N. J., Сестрицтво св. Ольги	12	56.50	—	56.50
316.	Rochester, N. Y., Тов. Вільні Козаки	154	50.00	95.00	145.00
317.	Syracuse, N. Y., Тов. Запорожська Січ	64	32.00	11.34	43.34
318.	Northampton, Pa., Сестрицтво св. Ольги	67	—	35.25	35.25
319.	Nanticoke, Pa., Тов. Вільна Україна	14	15.00	—	15.00
320.	Baltimore, Md., Братство св. Тройці	48	30.00	18.79	48.79
321.	Phoenixville, Pa., Бр. св. Петра і Павла	65	—	45.50	45.50
322.	Newark, N. J., Сестр. Пресв. Діви Марії	20	—	17.00	17.00
323.	Kansas City, Kans., Бр. св. Володимира	34	94.00	15.50	109.50
324.	Philadelphia, Pa., Товариство Мир	76	97.00	46.00	143.00
325.	Brooklyn, N. Y., Товариство Запорожська Січ	28	—	—	—
326.	Avoca, Pa., Бр. св. Івана Хрестителя	86	68.75	54.00	122.75
327.	Hempstead, L. I., N. Y., Тов. Запорожська Січ	23	30.00	38.37	68.37
328.	Bound Brook, N. J., Бр. св. Михаїла	11	10.00	—	10.00
329.	Butler, Pa., Товариство Вільна Україна	10	5.00	—	5.00
330.	Little Falls, N. Y., Тов. Запорожська Січ	66	—	5.00	5.00
331.	Millville, N. J., Тов. ім. Стефана Мельничука	25	8.00	30.08	38.08
332.	Raritan, N. J., Братство св. Михаїла	42	67.50	13.50	81.00
333.	Berwick, Pa., Сестрицтво св. Анни	61	24.50	—	24.50
334.	Cleveland, Ohio, Тов. ім. Івана Франка	78	24.50	28.00	52.50
335.	West Harvey, Ill., Тов. ім. Тараса Шевченка	22	—	—	—
336.	Cleveland, Ohio, Товариство Сокіл	86	32.00	44.50	76.50
337.	Baltimore, Md., Тов. ім. Івана Франка	11	—	18.00	18.00
338.	Monessen, Pa., Бр. св. Петра і Павла	142	100.05	47.00	147.05
339.	Philadelphia, Pa., Братство св. Василія	35	—	79.00	79.00
340.	Manchester, N. Y., Тов. Запорожська Січ	15	13.00	9.20	22.20
341.	Cleveland, Ohio, Бр. св. О. Николая	33	23.50	45.00	68.50
342.	Carteret, N. J., Тов. Запорожська Січ	112	62.50	—	62.50
343.	South Amherst, Ohio, Тов. ім. Тараса Шевченка	9	7.75	—	7.75
344.	Bound Brook, N. J., Бр. св. О. Николая	34	22.00	27.66	49.66
345.	Minneapolis, Minn., Тов. ім. Богдана Хмельницького	59	26.00	27.00	53.00
346.	West Philadelphia, Pa., Товариство Зоря	15	34.00	—	34.00
347.	Millville, N. J., Тов. Запорожська Січ	37	42.20	58.20	100.40
348.	Moscow, Pa., Братство св. Михаїла	8	7.00	—	7.00
349.	Manville, N. J., Тов. ім. Тараса Шевченка	29	29.35	75.05	104.40
350.	Stamford, Conn., Братство св. Михаїла	44	47.50	48.55	96.05
351.	Niagara Falls, N. Y., Бр. Пресв. Богородиці	24	48.00	8.00	56.00
352.	Chester, Pa., Братство св. Михаїла	36	—	—	—
353.	New Brunswick, N. J., Тов. Запорожська Січ	14	—	6.50	6.50
354.	Phoenix, Ill., Братство св. О. Николая	25	16.00	—	16.00
355.	St. Joseph, Mo., Тов. Запорожська Січ	27	25.00	13.50	38.50
356.	Philadelphia, Pa., Товариство Князя Данила	16	—	—	—
357.	Northumberland, Pa., Братство св. Михаїла	25	—	5.00	5.00
358.	Cleveland, Ohio, Товариство Згода	39	—	14.00	14.00
359.	Newark, N. J., Сестрицтво ім. Марти Вашингтон	28	—	—	—
360.	Leechburg, Pa., Тов. ім. Тараса Шевченка	24	—	—	—
361.	New York, N. Y., Товариство Дністер	161	—	246.00	246.00
362.	Bristol, Pa., Товариство Просвіта	23	—	30.75	30.75
363.	Olean, N. Y., Товариство Запорожська Січ	79	30.25	41.50	71.75
364.	Cleveland, Ohio, Братство св. Василія	138	91.50	116.30	207.80
365.	Frackville, Pa., Братство св. Анни	54	42.50	12.00	54.50
366.	Iselin, N. J., Товариство Просвіта	18	—	12.50	12.50
367.	Rochester, N. Y., Тов. Запорожська Січ	130	—	39.00	39.00
368.	Woonsocket, R. I., Товариство Мир	14	—	6.41	6.41
369.	Palmerton, Pa., Бр. св. О. Николая	101	55.75	10.50	66.25
370.	New Haven, Conn., Товариство Любов	[illegible]	—	121.75	121.75
371.	Newark, N. J., Тов. Запорожська Січ	56	—	51.00	51.00
372.	Plainfield, N. J., Тов. ім. Івана Франка	12	—	23.20	23.20
373.	St. Louis, Mo., Товариство Любов	[illegible]	—	50.00	50.00
374.	Boston, Mass., Тов. ім. Михайла Грушевського	11	—	15.50	15.50
375.	Philadelphia, Pa., Тов. ім. Дмитра Вітовського	17	—	—	—
376.	Thorp, Wis., Тов. ім. Тараса Шевченка	7	—	—	—
379.	Chicago, Ill., Братство св. Юрія	35	—	20.00	20.00
380.	Taylor, Pa., Братство св. Василія	11	7.75	—	7.75
381.	Danbury, Conn., Братство св. О. Николая	18	25.00	33.00	58.00
384.	Carnegie, Pa., Тов. ім. Тараса Шевченка	53	53.50	38.00	91.50
385.	Minneapolis, Minn., Тов. Запорожська Січ	125	—	55.25	55.25
388.	Chester, Pa., Тов. Запорожська Січ	[illegible]	66.00	71.50	137.50
392.	Sublet, Wyo., Братство св. Петра і Павла	8	16.00	—	16.00
[illegible]	Cleveland, Ohio, Тов. ім. Січинського	15	—	16.00	16.00
398.	Pittsburgh, Pa., Товариство Рогатинщина	45	88.50	—	88.50
400.	[illegible], Pa., Братство св. Петра і Павла	27	10.00	24.50	34.50
401.	Sykesville, Pa., Товариство Запорожська Січ	16	8.00	—	8.00
	Разом	[illegible]	$10,963.60	$10,656.05	$21,619.65
	Жертви від не членів, поза відділами Укр. Нар. Союза		79.25	1,070.90	1,150.15
	Жертви головних урядників У. Н. Союза		157.00	5.00	162.00
	Жертви від занятих в гол. канц., редакції і друкарні У. Н. Союза		55.00	—	55.00
	Жертви з підприємств і загальних збірок		—	1,370.78	1,370.78
	Жертва з каси Укр. Нар. Союза		—	10,000.00	10,000.00
	Жертви з нагоди ювилею гр. С. Ядловського		—	26.00	26.00
	Процент з банку за 1926 рік		—	324.13	324.13
	Загальна сума разом		$11,254.85	$23,452.86	$34,707.71

ЗАМІТКИ:

По деяких громадах відділи У. Н. Союза улаштовували спільно підприємства і загальні збірки (тег-дейс), з яких дохід призначено на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Сей спільний дохід є записаний в рубриках „Жертви з підприємств і від не-членів".

ЧЕСТЕР, ПА.

Спільний Комітет відділів 156, 237, 352 і 388 У. Н. С. улаштував представлення, з якого дохід виносив $75.00.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Спільний Комітет відділів 20, 75, 94, 141, 146, 175 і 292 У. Н. С. з двох підприємств придбав $99.77.

ФИЛАДЕЛЬФИЯ, ПА.

Спільний Комітет відділів 45, 62, 83, 105, 163, 239, 324, 339, 346, 356 і 375 У. Н. С. з підприємств придбав $235.00.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Спільний Комітет відділів 36, 247, 316, 367, 269 і 289 У. Н. С. з підприємства придбав $262.30.

АЛЕНТАВН, ПА.

Спільний Комітет відділів 147 і 151 У. Н. Союза улаштував тег-дей і придбав $200.66.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Спільний Комітет відділів 42, 97 і 182 У. Н. С. улаштував тег-дей, з якого було доходу $272.92.

БОФАЛО, Н. Й.

Спільний Комітет відділів 127 і 299 У. Н. С. з підприємства придбав $55.49.

БАЙОН, Н. ДЖ.

Спільний Комітет відділів 213, 281 і 287 У. Н. С. з підприємства придбав $91.94.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Спільний Комітет відділів 8 і 12 У. Н. С. з підприємства придбав $255.00.

МІЛВОКІ, ВІС.

Спільний Комітет відділів 47 і 103 У. Н. С. з підприємства придбав $52.00.

ВІЛІНҐ, ВЕСТ ВА.

Спільний Комітет відділів 50 і 212 У. Н. С. улаштував представлення, з якого було доходу $43.10.

ВІЛКС БАРРЕ, ПА.

Спільний Комітет відділів 48, 99, 223 і 278 У. Н. С. з підприємства придбав $200.00.

БАЛТІМОР, МД.

Спільний Комітет відділів 55, 81 і 290 У. Н. С. з підприємства придбав $100.00.

Тут подаємо за чергою всі ті відділи У. Н. Союза, котрі придбали жертви на Сиротинець-Захист У. Н. С. спільно з другими відділами, або самі, поза жертвами від членів або жертвами з каси відділу:

Від.: 1, 5, 8, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 29, 34, 36, 37, 39, 40, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 55, 56, 59, 61, 62, 63, 64, 69, 75, 76, 81, 82, 83, 86, 90, 91, 94, 97, 98, 99, 100, 103, 105, 110, 112, 119, 127, 130, 137, 138, 141, 143, 145, 146, 147, 151, 152, 156, 162, 163, 172, 175, 177, 179, 182, 187, 191, 206, 211, 212, 213, 217, 218, 219, 220, 223, 229, 230, 232, 237, 238, 239, 245, 247, 253, 256, 261, 266, 267, 269, 271, 276, 278, 280, 281, 287, 289, 290, 292, 296, 299, 316, 317, 323, 324, 327, 331, 332, 336, 338, 339, 341, 344, 346, 347, 349, 350, 352, 355, 356, 358, 362, 367, 368, 372, 375, 381, 385, 388.

Число членів кождого відділу є подане на підставі зіставлення гол. рек. секр. У. Н. С. по конець грудня 1927 року.

Порадним є, щоби секретар кождого відділу У. Н. Союза заховав цей повний загальний виказ жертв для рекорду у відділі на будуче.

Джерзи Сити, Н. Дж., 10. січня 1928 р.

КОМІТЕТ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА.

РОЗВОДИ В РАЮ.

—o—

Мандрівник Коль, що перед війною був військовим лікарем на острові Яп (Океанія)*), видав спомини із того раю Океанії, вітчини брунатних людей. Подаємо тут один розділ з тих споминів: „Розводи в раю".

Розцвитає у вечірну годину, як цвіт гібіска і так скоро перецвитає і вяне, коли ще навіть листочки не розвинулися. Не менше легким є подружий звязок, що так легко розвязується, як цей нараменник із пальмових жил, що то його дівчата завязують на раменах.

Був горячий день. Легкий кашель пробудив мене зі сну. А в такій тропікальній околиці заснеш, чи хочеш чи ні. Кашель, як часом і в нас, означає у туземців, що вони зголошуються. Ще я не зовсім прийшов до себе, я станув передімною наш товмач Ґамет, а за ним дівчина. Вона в спідниці з трави, що шелестить, наче шовк. Рухи її природні, горді, наче якої цариці, хоч вона зросла у джунглях. А може саме тому. Її темне волосся, темні очі, лискучий нараменник із перлової маси, білі цвіти у волоссю і за вухами, все це гармонізує з її гарним тілом.

— Чому ти така сумна? Не скривай нічого передімною, коли маю помогти тобі!

Вона відповіла зворушено:

— Мій чоловік Ріґізін, з яким я ділю ложе вже шість міяців, зневірився мені і спить із Мітемат з Ільої на одній маті. Я була вірна йому, доглядала його хати, готовила йому обід, навіть тоді, як він на лодці виїздив ловити рибу, я думками була при ньому як день так ніч. Як мені ще його любити і бути йому вірною, коли він що ночі веслує до Мітемат, дарує їй перли, для неї придумує все любе і гарне, що лише є на острові? Ні, я не хочу більше його, кину його, щоби скоро забути мою журбу-тугу.

— А може ви маєте мати дитинку?

— Ні, я що місяця ходжу ще до дапа (жіночого дому).

На острові Яп був звичай, що кожде важне подруже, приноровлюючися до краєвих звичаїв, мусіло бути затягнене у лісту. Заключення подружа і розвід мусів потвердити кождочасний державний урядовець. Це тяжка праця у таких нетрях. Треба би всюди тримати шпіонів, щоби вести справжній подружний дневник. Я в таких випадках поступав відповідно до досвіду. Я сказав:

— Моґон (так називалася молода жінка), я розумію тебе гаразд. Ніхто не може вимагати від тебе, щоби ти лишилася при Ріґізіні, щоби бути його наймичкою, коли він веслує до Мітемат і дарує їй перли, а тебе й твоє молоде життя занедбує. Поговори ще раз з ним, а коли він дійсно не буде тебе розуміти, коли не може любити тебе, то ти вільна й іди своєю дорогою.

Як я так відправив її, очи засвітились їй, видно було, дякувала мені. Вона відійшла легкою ходою. Перед хатою ждала на неї її приятелька. Вона взяла була її зі собою, щоби поділитися своїм горем і своїм щастям. То була Руляґ із Буґоль, стрипіхата, з бамбусовим флетом під пахою. Балакаючи, пустилися обі в дорогу. Розповідала їй своє пережиття. Бож вона знову вільна, завдяки присудові білого, могла тепер безжурно вийти зі своєї хати, не потребувала ждати на Ріґізіна, що чужій дівчині дарував скляні перли. Могла знову мандрувати стежками пралісу, на стрічу новим пригодам.

*) Острів Яп приналежить до групи островів Кароліни, має 6.850 мешканців. Кароліни це в більшости коралеві острови та коралеві лавиці на Тихому океані. Мають здорове підсоння, вічне літо. Рослини: пальми, ліси мангровові та помаранчеві, хлібове дерево, сагове, банан, цукор, тютюн, кава, какао, бавовна. З моря добувають перли, перлівку і трепанґ (присмак, продаваний до Китаю, рід морського хроба).